

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

DE DIJOUS A DIJOUS

Hi ha que pendre nota de una contestació donada per en Canalejas á una carta del escriptor Dicenta. En dita contestació, després de consignar qu' ell sol no es tot el govern, y que per lo tant no pot respondre de que tinguin cumpliment tots els seus projectes, afirma no obstant que

«quan deixi de ser ministre no haurá rectificat res de quan ha dit y escrit.»

Ab aquestas manifestacions semblava prepararse una retirada digna y honrosa. «Probablement—veña á dir—no m' deixarán arribar al terme del camí; pero en tal cas me retiraré emportantme'n la bandera democrática, sense treure ni rectificar un sol mot dels lemas de la mateixa.»

Donchs bé, en Canalejas, en vigilias de reunir-se las Corts no vár tenir inconvenients en substituir el compromís firmat al constituirse'l ministeri, per un programa més atenuat, més aigualit, que no concreta res, ni á res compromet, ab el qual se donará principi á las tasques parlamentarias. Ell y en Moret varen posarre d' acort per redactarlo. El gran auell de la democracia s'ha deixat tallar las alas, contentantse ab conservar el bech per espicossa.

A la «plassa» de Barcelona

EL PÚBLIC:—¡Fora bolas! ¡Fora bolas!
L' EMPRESSARI (titubejant):—Fém'ho, noy?
L' ESPASA «MANZANITO»:—¡Alto!... Si desembolas el bitxo, deixo 'ls trastos y plego. Jo no m' hi contractat pera lidiar toros de puntas.

No podía succeir d' altra manera.

El verdader programa del govern, no es altre que anar tirant com se pugui fins á la fetxa de la declaració de la major edat del monarca. Tot lo demés son romansos.

La qüestió religiosa se remenarà per anarla entretenint; pero ja's guardará de resoldre d' acort ab las aspiracions del país liberal y ab arreglo á las lleys del Estat, ni aquest ni cap altre govern de la monarquia.

La qüestió de la circulació fiduciaria no tindrà millor fortuna que la religiosa. Se fará tot lo que l' Banc d' Espanya vulgui y exigeixi. Quan l' Urzáziz era ministre y tractava de posarli's peus á rotllo, el Banc passava bonament per tenir dos departaments, un d' emissió y l' altre de retirada dels bitllets, a fi de que l' Gobern pogués inspeccionar directament totes las operacions. Avuy s' oposa á estableirlos y en Rodríguez passa per tot.

Els reparos que posava l' Urzáziz en gravar el pressupost ab gastos irregulares s' han desvanescut com el fum. Tots els crèdits extraordinaris que demanin els ministres serán concedits: prop de un milió de pessetas per l' extinció de la llagosta, que s' fondrà com sempre en les butxacxs dels cacichs, y prop de un altre milió per sufragar las festas de la coronació de D. Alfonso XIII. Y qui vulgué més diners que n' demani; que per això's fan rodons els duros, porque rodin.

Lo únic nou será la constitució de la Direcció del Trabal baix una base puramente burocrática, es á dir, augmentant més y més els gastos del Estat. Ja veurém si dona per lo que costi.

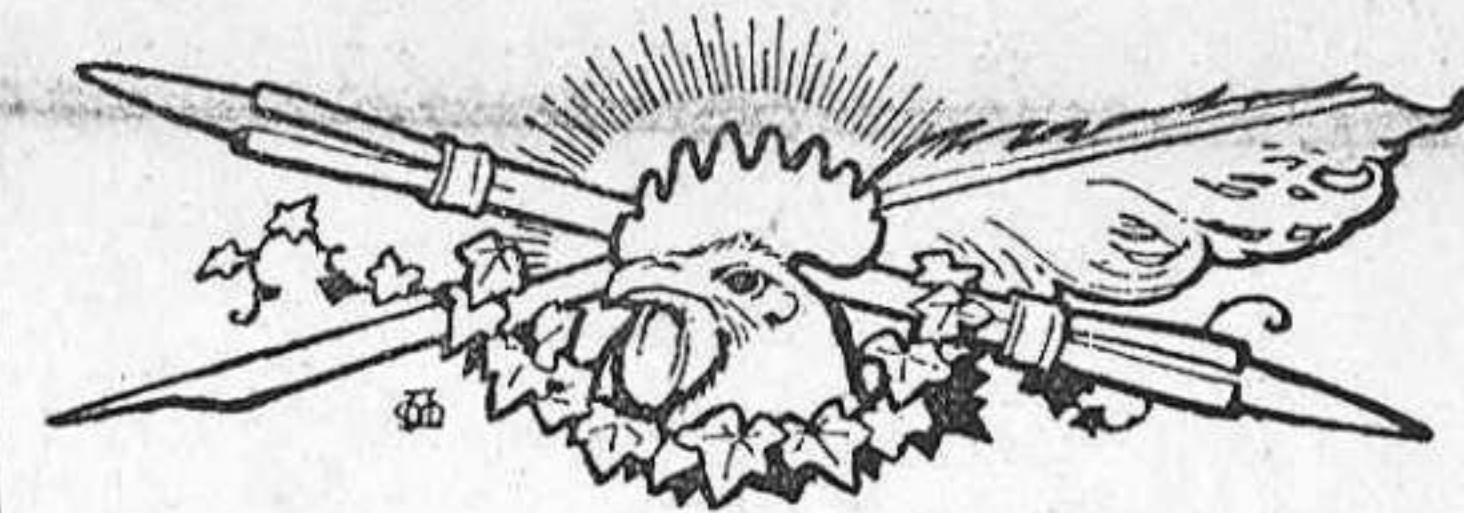
Y així, sense fer res que tingui alguna trascendència

positiva, surgint com se pugui 'ls punts de la mitja que s' escorren, vetllant sobre tot perque la indisciplina de la majoria no alcansi al últim límit del desgabell, se procurarà arribar á la gran fetxa de la cessació de la regència y del principi del nou reynat.

Ja desd' ara's parla de la possibilitat de cohibir per tots els medis certas contingències que's temen, fins al punt, si tan apretan, de declarar Espanya enter en estat de siti.

Fora un espectacle hermosíssim, el de un rey qu' estrena la corona, davant de un poble lligit de mans y ab la mordassa á la boca.

PEP BULLANGA

Cada camp el seu fruyt

N la política dels governs monàrquics hi entrant totas com en la romana del diable. Desde l' últim extrem de la reacció fins al últim extrem de la democràcia y l' socialisme, no hi ha idea ni solució que 'ls desahogats ministres no estiguin dispostos á patrocinar, quan menos de boquilla y ab l' intenció clara y manifesta d' es-correla y traure'n such pera assahonar els guisos y potipots de la seva taula.

No tenintne de propias, s' apoderan de las agenes.

El camp monàrquic ja fa temps qu' es un hermot estéril y desolat, plé de gatosas y argelagases, y 'ls encarregats de cuidarlo se'n van á segar y espigolar en las fincas dels veïns. Lo que d' elles, se'n enduhent tot això tenen de menos els que tan inútilment s' afanyan en cultivarlas.

Y no cal pas que 'ls propietaris de las fincas saquejadás cridin y s' exclamín y 's disposin á la defensa de lo seu. Si cridan no se 'ls escolta, y si 's disposan á fer us de certs medis energíchis, els saquejadors demostren que van ben armats y que no hi ha manera de plantar-s'hi cara. Tenen al seu servei la fosa pública y enarbolen la bandera intangible de una legalitat que han sapigut forjarse com una justificació de tots els seus excessos y violències.

•••

De la finca carlista n' han tret el respecte que tenen á las més rancias preocupacions de la teocracia y l' clericalisme. Avants els carlins s' apoyavan principalment en el clero absolutista, en las corporacions religiosas, en l' unitat de las creencias catòlicas.

Donchs avuy una bona part de aquests elements, amoixats pels governs de la monarquia, regalats ab magnifichs souys y prebendas, favorescutes ab tota mena de preeminencias, colocats per damunt de las lleys generals del Estat, han deixat els carlins ab un pam de nas, conspirant platonicament, pero ab la plena seguretat de que mentrels el clero no vulgu, es completament intùit que aspirin á tentar fortuna novamant ab las armas á la mà.

De la finca carlista se'n han emportat l' ànima clerical, y ls partidaris del rey de las hñgarias forman una especie de reserva gratuita que serveix tan sols para guardar las espaldas á la llopada clerical que menja y disfruta totas las delicias de las elevadas proteccions.

Ab sols dir que si se ls abandona, els carlins fan de las sevas, tenen ells assegurada la pitanza y la situació monárquica la pau per aquest costat.

De la finca republicana se'n han emportat á mans plenas las ideas democràticas.

El sufragi universal, el jurat, la llibertat de imprenta, de reunio, de associació... tot aquell caudal de solucions populars, que degudament practicadas, havian de redimir al poble que per ellas havia vescat pròdigament la seva sanch.

Els monárquichs poch escrupulosos se'n han apoderat per befalaras y prostituirlas, posantlas en circulació á manera de duros sevillans.

Ab elles que representan genuinament la llibertat y l' igualtat política han apoyat un règim basat en el privilegi, y tal com las usan, en llòch de servir pera l'establiment de l'amovilitat y la responsabilitat de tots els poders públics, serveixen porque aqueixos poders siguin inamovibles y de fet complementariamente irresponsables, siguin els que vulguin els desastres que ocasionin, y las infamias que pertrin.

No es possible una profanació més cínica, de las ilusions del poble, que ha acabat per perdre la fe fins en l' eficacia de las ideas més justas y redemptoras.

Y còm ha de ser possible conciliar, dintre de situacions políticas com las monárquicas al ús, els compromisos que tenen contrets ab els elements clericals ab la pràctica sincera dels principis democràticos?

Y no obstant, ells no reparan en efectuar aquesta barreja monstruosa, aquesta sofisticació repugnant, ab la qual envenenar l' esperit del poble.

**

Ultimament, al veure qu' entre las massas populares anavan cundint cada dia més las ansias de millora social, ells ha faltat temps per invadir també l' camp socialista.

Y ja els tenim convertits del matí al vespre, en protectors de las classes traballadoras.

Els que ab sos disbarats econòmichs, ab sos presupostos de 1,000 milions de pesetas, ab la multiplicitat de sos onerosos tributs, ab son inmoderat afany de medrar, mal hajan de anar agotant totas las fonts de producció y de riquesa; ells que fent contribuir com á opulenta á una nació pobre, decrípita y escolada, han acabat per fer poch menos que impossible la vida, no ja sols dels jornalers sino també de la immensa majoria dels espanyols, s'atreveixen encare avuy á presentarse com á redemptors de las classes proletàries.

¡No pot concebirse ni major insult, ni més gran sarcasme!

**

Per això quan un home com en Canalejas, procedent del camp republicà, y que avuy ostenta la librea monárquica, dirigeix las sevas excitacions als demòcratas y als socialistas, invitantlos á que l'ajudin á realisar el seu emprenyo de impulsar la situació envers l' esquerra, hi ha que respondrel:

—Pescador de canya, retira aquest am, que ja es massa conegut per agafar peix.

**

Junt ab en Canalejas hi ha una balumba immensa de reacció, de ultramontanisme y de privilegis, hi ha tota una historia trista d' enganys, mistificacions y ensarronadas, hi ha una sobrecarga espantosa de compromisos incompatibles ab la democracia, que constitueixen l' essència de la institució monárquica: hi ha sobre tot el tupé immortal de 'n Sagasta.

Si l' ministre democrata procedeix de bona fe haurá de advertir, per poch que reflexioni, la temeritat dels seus propòsits.

Y si persisteix en traballar en pró de la democracia y de las reivindicacions obreras, no som pas nosaltres els qu' hem de anar al camp monárquich, sino ell el que ha de tornar al camp republicà, per ser aquest l' únic ahont las ideas lliures y redemptoras poden germinar sense destorps y donar fructs de benedició.

P. K.

ANAR TIRANT

IRIN si ha traballat el nou ministeri que ja tenim arregladas totas las qüestions que preocupavan á la opinió pública.

La qüestió religiosa, que sembla-ha havia d' acabar ab una nova guerra civil, ja està solucionada. S' ha nombrat una comissió pera que l' estudih, y obheint al mateix axioma que diu qu' allá ahont no hi arriba una bala n' hi arriban dugas, s' ha disparat un' altra comissió.

Per la qüestió religiosa, donchs, ja estém descansats.

La qüestió social ja es mes espinosa, pero també s' ha trobat la manera d' arreglarla. S' ha pensat estudiar la manera de projectar una Direcció del Traball, y quan estigui creat aquest organisme, oli en un llum.

Interinament y per guanyar temps s' ofereixen

els primers llochs del futur centre burocràtic-obrer à republicans convènents, que ja se sab que no ho voldrán acceptar.

El problema polìtic ja està resolt. Segueix donant bon resultat l' antic sistema d' ajuntar en la menjadora als qu' estan renyits fora d' ella y apuntar els mausers als de abaix qu' alsin el bech. Es alló de

...tampar sin dilació
toda boca que amenaza;
la del débil con mordaza,
el del fuerte con turron.

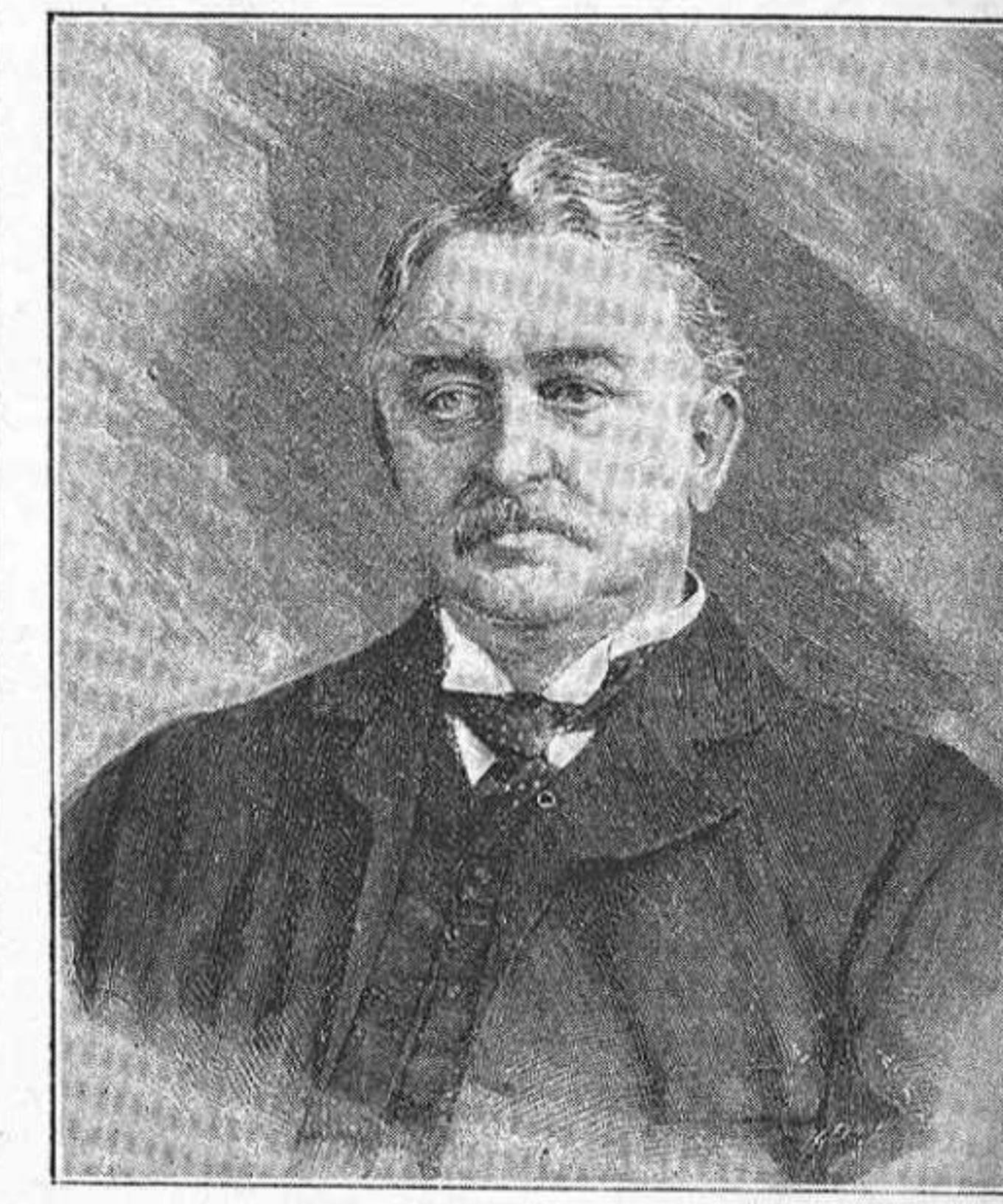
¿Y la qüestió del Banch? Bueno; ara aném per ella. En Rodrigáñez la resoldrà ab el famós y socorrengut *status quo*, que vol dir traduït al català mes vulgar: *deixemho corre*.

Y l' cambis? Aquest problema també està solucionat. Ha donat l' idea el mateix Sagasta, qu' es tan bon economista com el seu parent d' Hisenda. Als cambis se'ls lligarà ben curts pera que no puixin

Resoltas, donchs, á satisfacció de tothom que tinguí paciencia pera esperar, totas las qüestions que tenien preocupats als pochs espanyols que s' fixan en cosas serias, ja poden descansadament preparar la roba de las festas, ensayar la manera de posar la cara mes plàcida possible, fer previsió d' *alegría oficial* pera omplirnos el cos y celebrar dignament la coronació del nostre noi.

Aquest felis aconteixement es el que únicament ens ha de preocupar. Del problema religiós ja se'n cuidan las comissions, del social ja se'n cuidarà la futura *Direcció del Traball*, el polìtic ja està bé en mans de 'n Sagasta y l' econòmic ja s' resoldrà sol. Mentrestant aném tirant.

JEPH DE JESPUS

CECIL RHODES

CABA de morir al Sud d'Africa aquest célebre personatje, qu' es sens disputa la causa originaria de l' actual guerra anglo-boer.

Cecil Rhodes, fill de un pastor protestant, á l' edat de 16 anys sufria una grave dolència que posava en perill la seva vida. Son pare, seguint els concells dels metges l' envia á restablir-se al Africa del Sud, ahont á l' any 71 hi arribava sense recursos y mitj tisich. Si aquell qu' era llavoras un minyó desconegut s' hagués mort, l' humanitat hauria pogut estalviar-se 'ls horrors de no pocas guerras y desastres. De fixo que no correria avuy la sanch en les pacífics Repùblicas del Transvaal y Orange. De una sola existència depén moltes vegadas la sort dels pobles.

El malalt del 71 recobrà la seva salut, y ab ella una fam desapoderada de riquesas. Se trobava en un país verge y molt propici á satisfacer la voracitat de las sevas ambicions. Mentrels la major part dels colonisadors de aquell continent se dedicavan á l' agricultura, á la cría de bestiar y al comers, Cecil Rhodes no tingüí altre afany que l' descubriment de riquesas, l' explotació de mines d' or y criadores de diamants.

En la seva fatlera no coneixia escrupuls. Sabia que l' or es avuy el rey del mon, y s' dedicava á obtenirlo á tota costa, organisant societats explotadoras, qual direcció ell se reservava, comprant la conciencia dels homes politichs del seu país y obtenint d' ells tota mena de privilegis y favors pera tirar endavant en sus empresas.

Revestit ab una influencia incontrastable que li donavan sus inmenas riquesas, exercí en la política de las colonies inglesas una acció absoluta, que l' feu àrbitre del govern. Y traballant per ell, traballava també per el seu país, aixamplant cada dia més el poder britanic. Allí ahont se descriuva una mina d' or, allí anavan els inglesos, com atrets per un imán, guits per Cecil Rhodes. Quan no bastaven las intrigues, s' apelava á la suprema rahó del més fort. Dominar per enriquirse, tal sigué l' lema de aquest aventurer, que en l' esplendor de la seva omnipotència arribà á ser designat ab el sobre-nom de Napoleón del Africa del Sud.

Justa ó injusta aquesta denominació, ja que no será mai lo mateix la gloria militar que l' afany de riquesas del mercader, el fet es Cecil Rhodes se tractava de t' ab els principals governs d' Europa, y en més de una ocasió signé l' prestamista que traqué de apuros al Príncep de Gales, dedicat á la vida alegra y dissipada.

La portava de temps amassada á la República del Transvaal, codificant las mines d' or situadas en aquell territori. Al any 96 feu invadir sotjadament la República per una taifa de aventurers comandats per el seu metge 'l Doctor Jameson. Els invasors foren arrollats y vensuts: el doctor caigüé en poder dels boers, y mitjansant els bons oficis de Inglaterra, que prometé fer un acte de justicia, l' posaren en

llibertat. Pero la justicia promesa deixà de cumplirse, y lluny de això, comensaren ja llavoras las tramas tenebrosas y ls preparatius bèlchs que havíen de produir tres anys després la guerra anglo-boer, que dura avuy encara.

Cecil Rhodes, d' acort ab Chamberlain y ab la pandilla dels imperialistas y dels traficants inglesos, ha hagut de presenciar els immensos desastres de una lluita desesperada, que tanta sanch, tants milions y tan oprobri li costa á la orgullosa Inglaterra. Els boers li demostraren ab sobradà eloquència que anava equivocat al creure que ab el diner tot se lo gra. Ab ell no s' pot comprar l' ànima de un poble viril que preferisse mil voltas la mort á la perduda de la seva independència.

Entre 'ls fracassos de una campanya tan desastrosa, va anar emmalaltint, y la mort ha acabat ab ell, després de una llarga y terrible agonía. El cranc de una ambició defraudada, devia rosegarli las entranyas y envenenarli l' organisme.

Al liquidar la seva existència de sér mortal, com tot fill de mare, ha deixat una fortuna de 400 milions de franchs. ¡Quanta sanch, quantas llàgrimes y quins crims més espantosos no representa aquesta massa de riquesa acumulada en las mans de un sol home, que al any 71, al desembarcar en aquell país, no tenia un céntim!

Si en Cecil Rhodes hagués sigut catòlic, de seguir que hauria deixat la major part de aquells milions per missas y sufragis. El clero se'n gaudirà, com sol succeir sempre, ab el fruct de la rapacitat dels grans pecadors de la terra. Era protestant y no podéntseu durar á la sepultura, l' ha deixada per instituir ab ella una gran Universitat y altres centres d' ensenyansa.

Més val aixís, després de tot. Més val aixís, especialmente, si en las institucions docents creadas per Cecil Rhodes, s' ensenya á las generacions que han de aprofitar-se de la ciència, á estimar per demunt de tots els interessos materials y de totas las infamias de l' explotació dels pobles y del predomini de la forsa bruta, la causa de la humanitat y de la justicia. La vida del aventurer Cecil Rhodes pot ser el millor llibre de text.

P. DEL O.

ELICITEMOS de que tinguem uns representants tan gelosos prop dels governs extrangers. Pero cap com el de Fransa.

Contra la introducció de misteriosas espanyolas s' imposan nous drets poch menys que prohibitus, y 'l Sr. León y Castillo no s' pren la molestia d' entaular la més mínima gestió en defensa dels interessos lesionats dels nostres productors.

En canvi s' anuncia la celebració á París de un meeting republicà de fraternitat franco-espanyola y 'n volen de reclamacions y prechs y suplicas? En fi, que no para fins á conseguir la prohibició del meeting.

Ab aquest motiu mereix que se li permeti adobar l' escut del marquesat de Muni, ab un lema que digni:

«Salvis la dinastía y perdis la mistela.»

Llegeixo en un periódich de Badajoz:

«La viuda de D. Estanislao Figueiras, el primer president de la República espanyola del any 73, se troba en la suma miseria. Per no poder pagar el lloguer del pis ha sigut requerida pel jutjat á desahuci. Y tot fa temer que no li quedará més recurs que acullir-se á un assiló benèfich, cas de que, com á molts pobres els succeeix, no trobi tancadas fins las portes de un assiló.»

Aquesta notícia veritat qu' es ignominiosa?

Sí, ignominiosa per un país que consent que la que sigüí esposa del primer magistrat de la nació se trobi en una situació tan desesperada. País que tal oprobri consent, es sols dign de que 'l manin els pirates que l' deshonran y l' empobreixin á mans.

Desdenyar á la viuda de 'n Figueiras en sa inmensa desgracia, equival á despreciar las virtuts cívicas del seu marit, que sortí del govern de la nació tan pobres com hi havia entrat.

Aquella senyora llansada del pis per no poder pagar un miserabile lloguer, es la patent més brillant de l' honradés republicana.

Quan van nombrar á 'n Montilla ministre de Gracia y Justicia, els seus amics el buscaven, desitjosos de donarli l' enhorabona.

Pero no l' trobaven en lloc.

Y com havian de trobarlo si en aquell precís moment s' encontrava en el colegi de jesuitas de Chamarí, ahont hi té dos fills en calitat de pensionistes?

Y aquests homes son els que han de resoldre en sentit liberal la qüestió religiosa!

En un discurs pronunciat á Valladolit per don Joseph Muro, entre altres cosas notables, ha dit lo següent:

«Jo no aniré mai á la monarquia y fins suposant lo qu' es impossible—que la monarquia pogués fer la felicitat d' Espanya,—jo no per això seria monárquic. Fa trenta anys que aixis ho vinch dihen.

«Encara que la monarquia resolgués els problemes plantejats en la nació, jo m' retiraría pensant haverme equivocat; pero sense abjurjar las meves conviccions.»

Aixis parlan els homes posseidors de dos qualitats que son las que més escassejan en el camp monárquich: sinceritat y vergonya.

A Santiago de Galicia deyan una missa militar ab assistència del regiment de Zaragoza.

Vingüé l' hora d' alsar l' hostia: las bandas de tambores y cornetas tocaven la Marxa real y tots els soldats s' ajonollaven, tots menos un, que perma-

nesqué dret, sense fer cas de la veu de mando del oficial.

Al ser interrogat manifestà qu' era protestant y que no tenia perque prendre part en cap ceremonia del culte catòlic.

**

El soldat en qüestió està dintre de la llei constitucional que reconeix la llibertat de cultes.

Si aquesta llei se respectés com deuría, no s' dofaría l' cas d' enviar las tropas á missa en correcta formació y com cumplint un acte del servei. Els soldats que volguessin anarhi quedarían en llibertat de fer-ho exponencialment; els que no tinguessin per convenient assistirhi se'n podrían abstener.

Aixó es lo just, lo legal y lo correcte.

Aquell bisbe de Sión que s' permet contrariar las ordres dictades pel general Weyler relatives al clero castrense, assistíà l' divendres sant á la festa religiosa de palacio. També hi assistían els

ell vol, alguna de les moltes fincas que administra 'l germa del arcade, ja pot dir que ha begut oli, puig ja pot tenir per seguir qu' en lo més pròxim reparte de consums li augmentaran la quota. Aquest cas que ve repetintse ab mes freqüència de lo que convindrà, demostra qu' en aquest poble al menos no hi ha res millor que tenir al germà arcade. Quantas iniquitats se cometan per obra del caciquisme!

PERELLÓ, 1.ª de abril

Mentre feya la professió del Via crucis, el Mossegà Joan se destaca de la fila, y dirigintse á un ferrer qu' estava ferrant á un matxo, l' increpa y l' amenaça ab el puny clos, diuentl que cessen en el seu traball y 's desembreixi, ó's retiri. El ferrer qu' es un home molt tranquili li va respondre que qui havia de retirars era ell. Y així va ferho, com si las ferraduras li haguessin fet respesta. Així sí, á la nit encara li durava la rabia, y tant es així que desde 'l cubell va desahogarse, etjegant un preacut que per l' abundància de piulas y carretillas sembla un castell de fochs.

PRADES, 25 de mars

Cinch anys enrera va desapareixer de la iglesia parroquial una Santa Florentina ab algunes prendas de mèrits artístichs que segons iecàculs, no valfan menys de dos mil duros. Avanta de ahir sortí la professió del via-crucis y va volcar el tabernacle del Nazareno, ab tan mala fortuna que la imatge va tenir de ser recullida á trossos y traslladada al magatzém sense que 's pogués acabar la cerimònia. ¿Qué pensar de las virtuts de aquestas imatges que les unes se deixan robar y las altres s' esmiclan?

LLANSÀ, 31 de mars

Una planxadora de 28 á 30 anys que tres ó quatre enrera era la què més florejava en las societats dels balls de recreo de Port bou y Llansà, sigui que 's trobi una mica madura, sigui que vejés ab disgust que 's joven li han comensat á girar l' esquena, ha decidit agregar-se a las hermanas fentse religiosa. El dia de Pasqua havia de portar aquella Mare de Deu que 's cuida de protegir á las noyes que no troben xioc; pero ni aixó pugué fer á causa de haverse desencadenat una forta tempestat de vent. Veurem si serà més afortunada en la professió que 'l dia 16 de abril celebren els llanuts pera malehir la cuca.

TARRAGONA, 26 de mars

A un jove músich que havia de prendre part en la representació del drama Juan José donada en el Centre Català, li digueren els ensotanats que si hi sortí, no's rellis de anar á tocar may més á las iglesias. Això dona una idea de la pressió del clero, á pesar de lo qual las dos representacions de l' obra, se veieren favorescudas per un plé colossal. No estarà mal que ara 'l Centre per responder dignament als de la setmana, preparés la representació d' Electra.

CABANAS, 23 de mars

Republicà es aquest poble ampurdanes, republicà l' arcade y republicà la majoria del Ajuntament. En guanyan ab motiu de la festa de Sant Vicenç acordenan trencar la costüm de deixar la copla al mossén pera dir l' ofici, participantli que si volta música se la paqués. Y volen creure que qui pagà la festa sigué 'l sant? En efecte, 'l reverend prohibí que las campanas anuncien la festa, y se'n anà del poble deixant al pobre Sant Vicenç sense ofici ni sermó.

Ara mossén Nas ens ha fet venir un predicador, que trinat, trinat contra 'l que ballan per la Quaresma ha obtingut un magnífic resultat. Tant es així que 'l dia de Sant Joseph se llogà una copla, hi hagué sardanas llargues á la plassa y ball à sarau, y quan á la tarda mosén Nas y 'l predicador atravesaven la plassa, interrompè la copla la sardana, escalant en un pet de Marsellesa que 'ls dos merlots encara fugen y mossén Nas ab el bech més llarrach que may. Després de las sardanas hi hagué una farandola d'e ca l'amplie, ab molts viscastas á la Llibertat y al Progrés.

Resultat de això, que agafantlo per la valenta, Mossén Nas, desd'el cubell ha dit que mentre gobernessin ajuntaments com el d'ara no farà la professió del Dijous Sant y suprimirà totes las funcions que podrà. Pobres de nosaltres que per veure funcions no tindrem altre recurs que arribarnos al Teatre de Figueras! També ha dit que 'l que durant la Quaresma no anés á confessar no calfa que s' acostés per res á la iglesia, lo qual no pot fitxar-se vosté lo que 'ns té desconsolats. Pero considerem que 'l nas li anirà creixent tant que al últim l' iglesia li serà estreta, y aquest serà un motiu de que no hi aném, perque fet y fet tampoc hi cabrarem.

EL PROGRAMA

...Y oberta al final la sessió en la forma acostumada, el President del Gobern s'alsa y d' aquest modo parla:

—Senyors diputats: Cumplint lo que la premsa de casa ha anunciat darrerament, vaig ara á trassà'l programa de lo que aquest ministeri farà, sempre que vosaltres ens hi deu un cop de mà y votem sense racanya tots els projectes de ley que 'l Gobern durá á la Càmara.

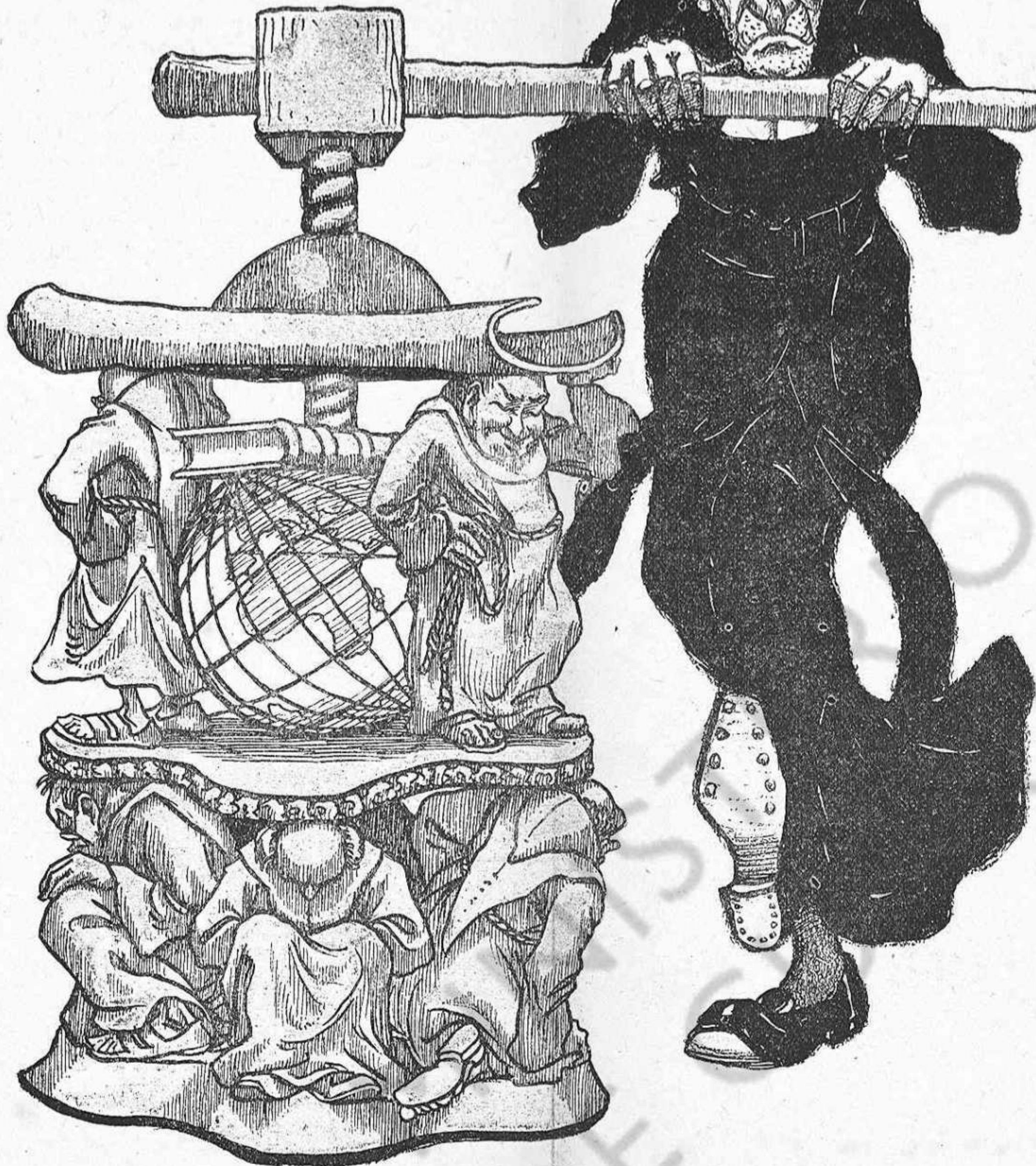
Lo qu' hem d'regular ans que tot es la seria y delicada qüestió religiosa. ¡Ah! Sé molt bé 'l sentir d'Espanya y comprench que no es possible retardar ni una setmana la solució del problema de las societats monàstiques. El Concordat es molt clar, y com que ho es ja tinch dadas ordres al senyor Moret perque al arxiu de Simancas, al tribunal de la Rota y á casa 'l nunci del Papa fullejí 'ls mil documents que d' aquest assumptu tractan, y ab els datos á la vista busqui una fórmula práctica que satisfacció al pals... y no perjudiqui als frares.

Segon problema: 'l del Banch. Com sabeu, aquesta palla fou la que va caure al ull de la situació passada.

Es clà: 'l Banch, enllepolit ab las enormes ganancies que 'ls bitllets li proporcionan, s' ha posat potas enlayre y no vol escoltar res; pero com el govern d'ara sab molt bé hont té la mà dreta, està resolt á imposar-se y á tallar, costí 'l que costí, aquest nus intolerable, per lo qual presentarà una llei molt meditada, dins de la qual s' armonisan l'interès del Banch d'Espanya,

l' interès de la nació y l' interès formidable que cobran els accionistas d' aquest pop de cent mil camas.

En quant á la qüestió obrera, tercer punt del meu programa, penso anar tan endavant y donar tal escombrada á las antigues rutinas, que molts dels que avuy ens tractan d' atrassats y dormilegas

LA PREMPSA CLERICAL (posant á prova la paciencia del mon.)

—La qüestió es veure fins ahont se pot apretar.

(De Der Scherer, d'Innsbruck.)

han de quedarse de marbre. Nada menos que projecto estableir sobre la marxa un negociat nou de trinca, honi hi tindrà concentrat la Direcció del treball, ab las seves trenta taules, els seus dotze secretaris, y els seus doscents vintiquatre empleats de totas menes, ben provechits d' otomanas, estorbas per poss 'ls peus y estufas per escalfar-se.

Puntualitat lo essencial, no vull dar per acabada aquesta enumeració sense dirvos que l' esquadra rebrà del nostre ardent zel probas de las més palpables, naturalment, evitant gastos que la gent retxassa; qu' en contra de la llagosta dictarém lleys draconianas, capassas de fer la por á tota la que hi ha á Espanya, y que tant an lo polítich, com en las qüestions hidràulicas, com al posà impostos nous, el govern sabrà inspirar-se en el desitjos vehementes manifestats mil vegadas per vosaltres, laboriosos representants de la patria.

Suposo, estimats companys, que d' aquest hermós programa no n' heu arribat á entendre lo que 's diu ni una paraula. No es d' extranyar justament això es lo que 'm proposava. Un discurs, un breu resum d' ideas netas y claras el fa qualsevol pipiol: lo bonich, lo que té gracia es sapigué encerà al poble ab un reguitzell de frasses que sóls continguin això: palla, palla, palla y palla.

C. GUMÀ

EL SECRET D' AQUELL CONVENT

DRAMA CLERICAL, ESTIL «PIQUET»

s de nit. No plou, ni ressona 'l tro, ni l' aterradora claror del lamp brilla en l' obscuritat; pero per demunt de las parets que rodejan l' Asilo del Bueu Pastor apareixen dos bultos. «Son sarrións d' armas...? Son gèneros de contrabando...? No: son dugas noyas, dugas tendras ovelles del remat del

La caricatura al extranger

—¡Ah!—fa llovers el públich, imitant als transeunts del primer acte:—¡Amors impossibles!... ¡Un torero!...

Y cau el teló.

**

Y comensa l' acte tercer.

La policia s' posa en moviment, la noya escapada es detinguda, la prempsa lliberalota s' dedica á fer averiguacions... y la veritat explicada per la gent del Bon Pastor queda poch á poch reduïda á la modesta categoria d' infundi.

Lo que l' estat major del Asilo ha referit al públich en l' acte segon es senzillament una novel·la.

Ni hi ha en tot aquest tinglado cap enamorisme, ni cap torero, ni cap... ni peus.

Lo únic que hi ha es així:

La mamá de la protagonista, viuda, rica y beata, té per director esperitual á un venerable sacerdot, hábil ell, interessat ell y de no molt estreta mániga.

Ab el pensament fixo en el dot de la noya, el sacerdot, en un moment d' inspiració, va dir:

—Per qué no la coloquem á n' aquesta pobre criatura?

—No m' desagradaria—respongué la mare:—pero çahont?

—Jo sé un convent, que li vindrá com l' anell al dit.

—Donchs portemli.

Y á doble petita velocitat, la ignota doncella va ser transportada al Bon Pastor. Tan bo, que l' ha deixada escapar, per regositj de la prempsa volteriana, escarmant de superioras infundiosas y cástich de mares de la crosta de baix, més amigas de la religió que de la seva propia família.

**

—Moral d' aquest drama?

Quevedo, fos la que fos la qüestió que sometessin al seu judici, en totes buscava la pista de l' explicació fent aquesta senzilla pregunta:

—¿Quién es ella?

No concebia que pogués existir conflicte sense haverhi una dona de per mitjà.

En els assumptos de l' iglesia convé seguir una tática parescida.

Siguí lo que signif, succeixi lo que succeixi, s' tracti de lo que 's tracti, la millor manera d' averguer el per qué dels enredos clericals es preguntar sempre:

—Ahont son els quartos?

Si la noya del nostre drama no hagués tingut un céntim, ni cap capellá s' hauria interessat per ella, ni la seva piadosa mamá l' hauria portada al Bon Pastor, ni 'ls elements beatos s' haurien vist obligats á buscar una fugida d' estudi, que—ab satisfacció devém consignar,

esta vez les ha salido
un poquito desigual.

FANTÁSTICH

ESDE LA SEVA CREACIÓ, els Loyolas no han sigut objecte sino de les següents expulsions:

Sigle XVI: al any 1555 s' expulsen els Loyolas de Zaragoza; en 1566 de Viena; en 1570 de Avinyó; en 1578 de Portugal y Segòvia; en 1579 de Inglaterra; en 1581 y 86 de Inglaterra per segona y tercera vegada; en 1587 del Japó; en 1588 de Hungria; en 1589 de Burdeos; en 1594 de tot França; en 1596 de Holanda y en 1597 de Berna.

Sigle XVII: en 1602 y 1604 de Inglaterra per quarta y quinta vegada; en 1606 de Dinamarca y Venècia; en 1618 de Bohèmia; en 1619 de Moravia; en 1622 de Nàpols y 'ls Països baixos; en 1623 de la Xina; en 1628 de Turquia; en 1632 de Abissinia y en 1634 de Nàpols per segona vegada.

Sigle XVIII: en 1733 de Paraguai; en 1759 de Portugal; en 1762 y 64 de França; en 1767 d'Espanya y las dos Sicilias; en 1767 de Nàpols; en 1768 de Parma y Malta; en 1773 escombrada general en tota la cristiandat, segons el breve de Climent IX.

Sigle XIX: en 1804 de França y del cantó dels Grisons; en 1810 de Nàpols; en 1816 de França altra vegada; de Russia y 'ls Països baixos; en 1820 de Nàpols; en 1822 de Bohèmia; en 1823 de Dresden; en 1824 de Viena; en 1826 de la Gran Bretanya y Irlanda; en 1831 de França altra vegada y de Sajonia al entrarhi; en 1834 de Portugal; en 1835 d'Espanya; en 1838 de Reims; en 1845 de Lucerna al entrarhi; y de França novament; en 1847 de Suissa; en 1848 de Baviera, Cerdanya, Nàpols, Estats Pontificis, Austria, Galitzia, Sicília y 'l Paraguay; en 1859 de Itàlia; en 1868 d'Espanya; en 1872 de Alemanya y en 1880 de França.

Aquests dades demostraren qu' es intútil expulsarlos, ja que son com la pols, que anant de un lloc al altre torna sempre al puesto ahont se trobava.

S' ha de procedir ab el jesuitisme com ab la mala herba, que si no s' arranca d' arrel y no s'crema no mor may.

La escena á Santander.

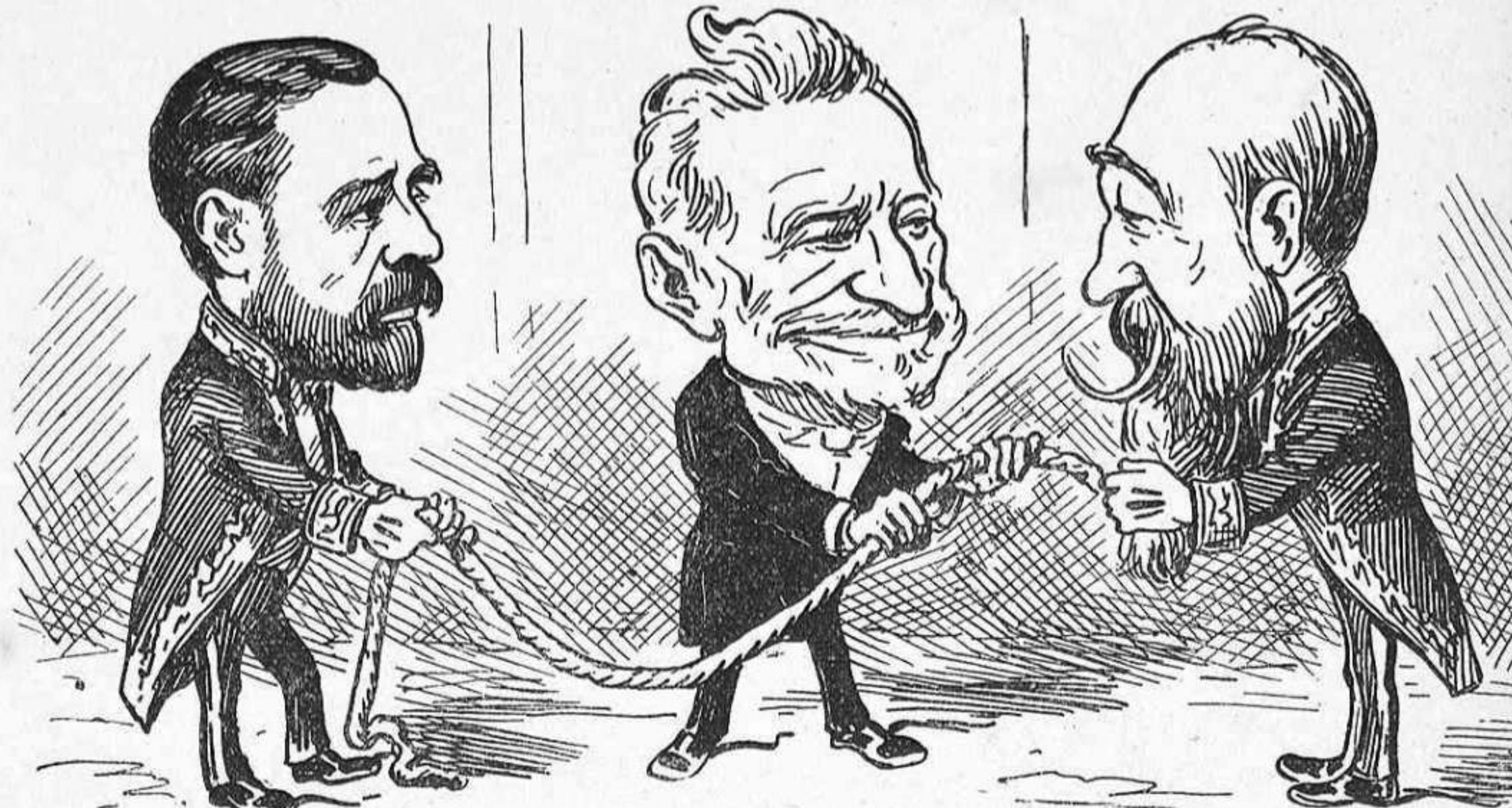
Un ensotanat feya temps que venia passant una pensió mensual á una seva currutaca. Sens dupte per trobarse en la quaresma va obligarla á dejunar de mensualitat, ab lo qual va conseguir que la noya s' exasperés fins al punt de dir-hi quatre de frescas.

Lo qual va bastar perque el mossén se li tirés á sobre y l' omplís de mossegades.

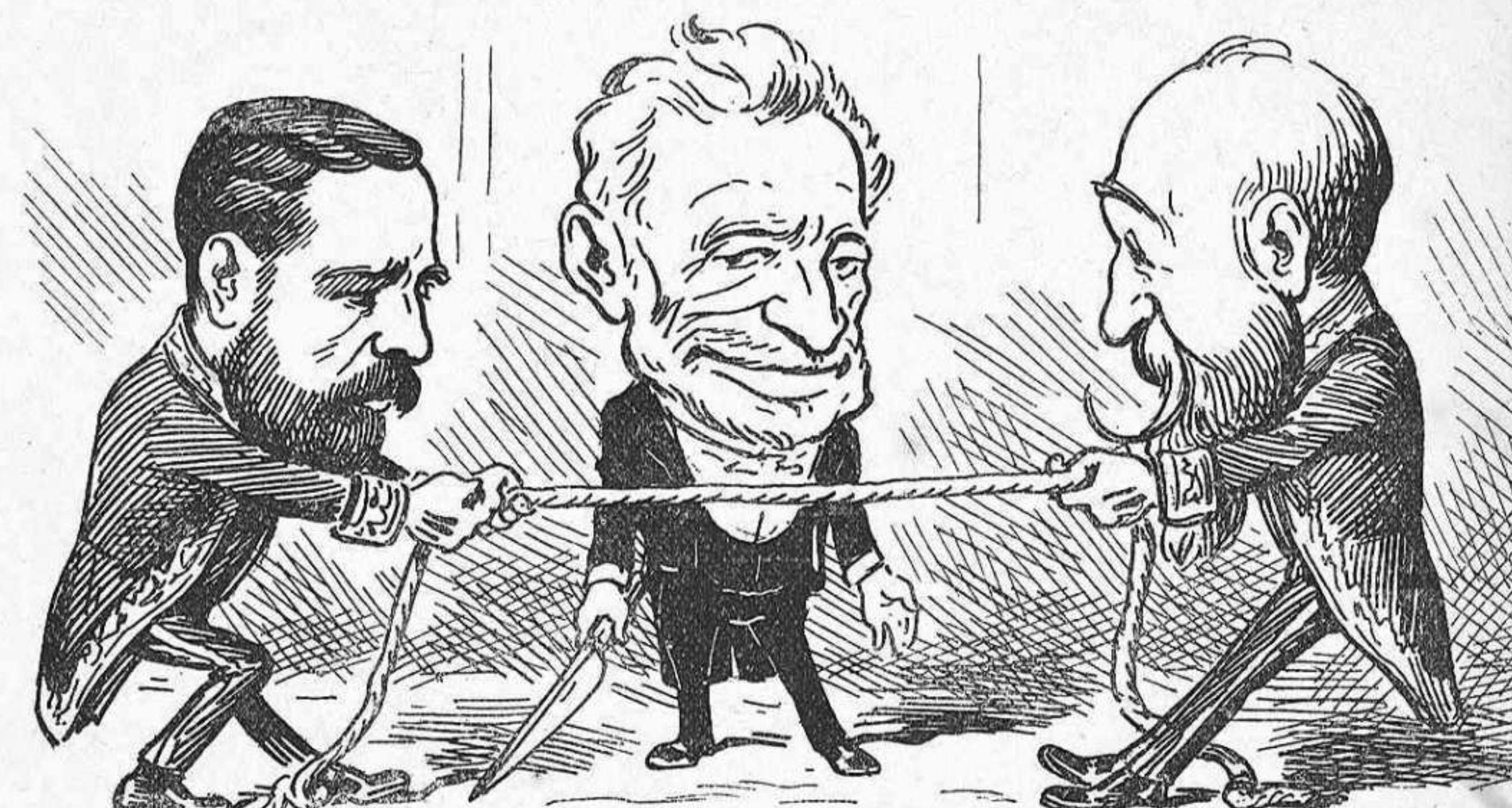
Bé 's coneix ab això que se li van despertar els desitjos de menjársela en crù. Pero havia de tenir present aquell golafre que qui menjà, paga.

Dimars se va trassar la línia divisoria entre 'ls regidors de Barcelona. A un costat els republicans, contraris á que 's derrotxin els fondos municipals, subvencionant funcions religiosas; al altre costat els catalanistes intimament barrejats ab els últims

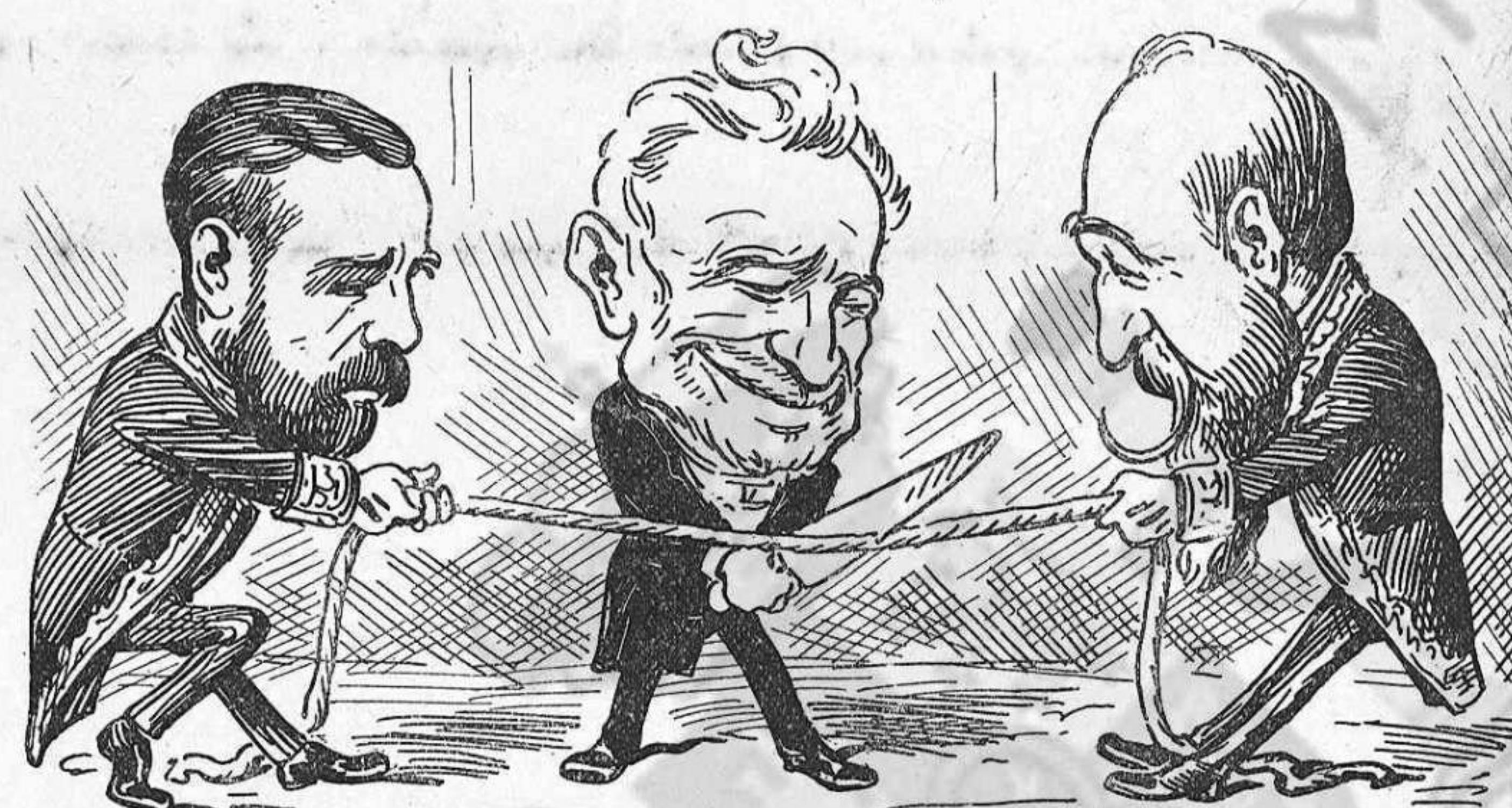
Las brometas de Don Práxedes
ó la corda de la situació

—Tinguin, vostés dos son els amos. Un á cada cap, y tibin tant com vulguin.

Y á lo millor de la feyna
don Práxedes dona un pas,

talla la corda ab molt garbo,

y 'ls dos amichs... ipatatrás!

desetxos del caciquisme que han quedat en aquella casa, votant en pró de las subvencions.

May ab més ráh's podrà dir: «La reacció 'ls crie y ells s' ajuntan.»

**

Bé 'n van aduir els senyors Avila, de Buen y Salas Antón de arguments irrefutables fundats en la llei municipal, en el sentit comú y en els sentiments de la inmensa majoria del poble barceloní... Tot vá ser inútil. Sense pendres la pena de contestarlos, la coalició catalanista-caciquista vá ofegarlos á l'hora de las votacions, ab la forsa brutal del número.

Pero no s' ha perdut res. Continuará disfrutant el clero alguns graps de pessetas, arrancadas al erari municipal, mentres altres serveys de general utilitat quedan desatesos; pero al preu de aquestas subvencions s' haurá satisfet el diploma de clericals que

han sapigut guanyarse á competencia els representants de la gent de bé y las hetxuras dels caciches.

Y l' poble de Barcelona se 'ls representará no ja vestint la honrosa gramalla dels concellers, sino la ropa y la cucurulla dels congregants.

¡Volta'l!

El nostre estimat Manzano no vol de cap manera que 's restableixi la normalitat legal de la província de Barcelona.

La tranquilitat material y moral son complertas: ell es el primer en reconeixelo; pero á la suspensió de garantías y al estat de siti, no hi toquém.

En el poch temps que 's troba, entre nosaltres ha descubert molts casos, de las quals ningú se 'n adona, y aixó prova quan menos l' originalitat del seu gran talent: una de aquestas cosas es la següent:

«Els obrers mateixos son els primers que senten las ventajas de aquest estat.»

Quan el nostre estimat Manzano ho diu per ben sabut ho tindrà.

Fins fá poch el lema del obrer era «*Pa y traball.*» En lo successor el lema del obrer será: «*Traball y estat de siti.*»

Vels'hi aquí una de las fletxes disparades per en Moret contra 'l seu company Canalejas:

«No es lo mateix representar *Electra* en el Teatro Espanyol que representarla en las columnas de la *Gaceta*.»

Naturalment, com que á la *Gaceta* no s' hi poden representar més que unas obras totes plenas de *falsets*.

Bé diu el ditxo: «Qui pert lo seu pert el seny.»

Fins el Papa de Roma, l' enemic irreconciliable de la monarquía italiana, no ha pogut menos de acudir als tribunals del rey excomunicat, en averiguació y càstich de un robo de 450 mil liras, que vá tenir lloch en el Vaticà.

En tractantse de diners, cedeixen totas las intranisigències.

¡Oh màgic poder de las liras! ¿Qui 'us disputarà á vosaltres l' infalibilitat sobre la terra?

Ab motiu de la coronació de Eduardo VII de Inglaterra, s'ha determinat obsequiar ab un àpat á 500,000 pobres de Londres.

Mitj milió de pobres en una sola ciutat! Y en una ciutat, capital de la monarquía qu' es tinguda per model!

Tots aquells barcos qu' estan en astiller, y en qual construcció s' hi han invertit sumas importants, desd' ara, es á dir d' avants de ser acabats, resultan inservibles.

Perque 'ls planos baixa els quals s' anavan construït, estaven equivocats.

Y ara no esperin pas que s' exigeixi la menor responsabilitat, ni als mestres tècnics, ni als centres administratius, ni á ningú que haja intervençió en aquest escàndol.

L' únic que podrà ferho es el país; pero desgraciadament està aquest més atropellat que 'ls mateixos barcos inservibles. De no ser així, alé tindria per aprofitar quan no altra cosa l' cordam de las vergas, penjant als que tan cínicament roban y deshonran á la nació.

No podrá dirse que 'n Weyler falti á la seva paraula.

Vá dir que faria qüestió de gabinet l' etzegallada del bisbe de Sión, y en efecte qüestió de *cabinet* va ferne; pero en francès.

Quan vagin á Fransa, demanin *le cabinet*, y quan se trobin al quartó de las pomes, llavoras comprendràn que 'n Weyler es un home de paraula.

El Papa ha concedit á Montsenyor Favier, bisbe de Pekín, els honors de bisbe assistent' al trono pontifici, á consecució dels *grans serveys* prestats á la causa dels catòlics en l' extrem Orient.

Y en efecte, els serveys prestats pel Monsenyor son de aquells que no poden olvidarse. Ell va provocar las matansas de la Xina, ell es qui dona lloch á la intervenció extranjera, y ell en fi qui dirigia el saqueig, quan els soldats de la civilisació van creure arribada l' hora de ferse 'ls seus.

Aixó mereix una recompensa en aquesta vida, ja que no pot tenirla en l' altra. Així ho ha disposat el representant de Déu sobre la terra.

A la Càmara de Diputats de Berlín s' hi acaba de instalar un gimnasi, á fi de que 'ls representants de la nació á horas perdudes puguen exercitar les seves forsas.

Aquí á Espanya, ja les exercitan sense necessitat de gimnasi.

Y sense necessitat de trapeci fan cada *planxa*...

Aquesta va pel *Brusi*, que sempre està trinant contra la masoneria.

«Segons un correspolson anglés, apart del caràcter caballeresc de 'n Delarech, un dels principals motius que l' inclinen á concedir la llibertat á lord Methuen, sigué la circumstancia de que tant el comandant boer com el general anglés forman part de la francmasoneria, lo qual fa que 's considerin com á germans.»

Ja ho veu el *Brusi*: els masons son tan perversos, qu' en un cas de compromís saben perdonar-se. Catòlics siguissin y á pesar del precepte del decàech, veuria 'l *Brusi* ab quin brillo 's fusellarion.

Per això serveix el batisme per rómpressell!

Si una cosa hi ha que xoca, es que 'ls polítichs de Madrid hajan sortit ara ab la deria d' establir la Direcció del Trabal.

Millor seria que siguissin franchs, establint lo únic qu' ells poden establir.

¿No saben qué?

La Direcció de la Ganduleria.

Els polítichs monàrquics:

—S' acosta 'l mes de maig: ja ho tenim tot á punt per coronar al rey, per divertir al poble. Hi haurà toros, carreras de caballs, concerts, fochs artificials, iluminaries, professors cívicas y religiosas... la mar de diversions. Y encare no t' animis, poble!

El poble: —Com voleu que m' animi si després de haverme tret tota la sanch de las venas, m' esteu fent morir de fam?... Divertiuvos vosaltres; jo no, impossible. Me trobo malalt, postrat... vaja, que no estic per festas.

Parlant d' un dropo l' Agneta
deuya un dia á Don Canut:
—Ell viu ab l' esquena dreta.
—Y 'l pobre home es *geperuti*

El tranquil senyor Sever
á tothom troba grosser,
perque 's creu parlar molt ff;
mesahir jo vaig sentir

com ell deya á n' en Carlets,
que menjava *caca-huets*.

Un magre autor molt burleta,
que de gorras sols vivia
se 'n va aná á dinar cert dia
á casa d' un gran poeta.
Y quan va estar tip de sobras
al devant d' ell va exclamar:
—¡Vaja! ¡M' heu dat un menjar
prosàtic com las vostra obra!

FRANCISCO LLENAS

—No he visto home com l' Arcis
tocant á ser desgraciat:
sa sogra caygué de un pis.
—¿Y morf?

—Cé: quedá així
com si res li hagués passat.

BALTASAR FARCOSA

XARADA

Es per menjar la *primera*,
ab *hu-tres* hem d' estimar,
terça-quarta el capellá
y música la *tercera*:
es un carré á Barcelona
la *primera* y la *segona*:
y si el lector fá 'l cap viu
y *tres-hu-quart* una estona,
veurá si poch reflexiona,
que mon *Total* es un riu.

ANTONI FELIU

ANAGRAMA
Jugant á cartas
la Concepció
al *Total* sempre
li fá la tot.

J. COSTA POMÉS
TRENCA-CLOSCAS

D. MANUELA TIT

FLORIDA

Ab aquestes lletres degudament combinades formar el títol de una pessa catalana.

MANUELA P. F. Y EDUARD F. G.

LOGOGRIFO NUMÉRICH
1 2 3 4 5 6 7 8.—Carré de Barcelona.
8 7 3 2 8 7 6 5.—Músich eminent.
6 5 4 5 8 5 6 7.—Nom de dona.
1 2 3 4 5 6 5 3.—Ofici d' home.
1 2 6 7 3 2 6 2.—En Niágara.
1 2 3 6 5 4 7 8.—Los ministres.
8 7 8 6 4 5 8 7.—Ofici de dona.
4 5 6 3 5 6 7 8.—Tochs de quartel.

ANTONI FELIU

GEROGLÍFICH
AK
AMERICANA

REG

ATN

OLI

MIR

III

TALODT

JOSEPH GORINA ROCA

Caballers: Un revolucionari, Tap y Carbassa, H. Mercader, Un rebenta bicaris, Un boer, Noy de la estació, Un sabat brut, Xech de Llançà y A. J. Puig: *Hay días de mala luna que todo sale al revés...*

Caballers: Antoni Feliu, Un pà de màquina, Manuela P. F. y Eduardo F. G., Rubicundo Francachela, Un pet de monja y Sesostris menut: *D' això se'n diu estar de xambal*

Brugueral: Els trenca caps no serveixen; els uns son massa gastats y els altres massa dolents. —Tiroliquis: No varem publicar la carta perque hauríam hagut de parlar de un peridiò que s' està morint de ganas de que se l' anomeni y no li volén donar aquest gust. Ademés, que per l' espai de que disposém era excesivament llarga. —Claret: Acostumbrat al negre, aquest claret se 'ns ha indisposat. —Antoni de Massanas: ¿Com es que devagades envia poesias ab tots els versos correctes y altres vegadas unes que no 's poden agafar per enllot? Aixó s' ha d' averigar. Devíem dirli al tota franquesa que, per nosaltres, aixó es un *malorum signum*... —Martin Escuté (a) Nanci el Romanero: Ja teniu sort, mestre, que quan heu acabat de llegir el vostres versos no us teniu al davant, que si no... M' hauria jugat el tot per tot. Las poesias s' escriuen dolentes fins á cert punt. Y ja sabem que de home á home va 'l resto. —Joseph Romagolatosi (Plà del Panades): Per compondere aquesta mena d' epigrams no 's necessita ser fill del Plà. Aixó qualsevol pagès de la muntanya ho faria. —Pere Amat y M.: ¿Es dir que ya somiar la Paquita en camisa, buscant las püssas? D' això si que podrà dir-se'n *Sueño de una noche de verano...* Es un títol que ariu molt bé. Al contrari de la poesia que 'ns envia. —Andrésito: Dels cantars qu' envia, n' hi ha una colla que 's poden molt ben aprofitar. Els de la passada remesa no recordo el destí que han tingut. —Quimet: —*Pardon, monsieur*; pero no es prou correcte y enclou escassa novetat.

—Sisquet del Full: Aixís, aixís; *así es como se bate el corbre*. Ja ho crech qu' anirà. —Jesús Gausach: Davant d' aquestas llançonissas de versos dolents... me río yo de la tricuñosis. —J. G. (Gracia): La frivolitat del assumptio no mereix la extensió que li ha donat. Ademés es algo difús en el mode d' expressar coses que per altra part semblan tenir un caràcter molt particular.

Imprenta de LA CAMPANA Y LA ESQUILLA, carrer del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.